
Vergaderjaar 2023–2024

36 550 C

Wijziging van de begrotingsstaat van het provinciefonds voor het jaar 2024 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
3	Beleidsartikelen	7
3.1	Artikel 1 provinciefonds	7
4	Bijlagen	9
4.1	Overzicht decentralisatie-uitkeringen	9

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de [Comptabiliteitswet 2016](#) elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat voor het provinciefonds. Het in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikel wordt in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Wetsartikel 3

Ingevolge artikel 5, eerste lid, van de [Financiële-verhoudingswet](#) hebben provincies gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering is opgenomen. Ingevolge artikel 5, tweede lid, van de [Financiële-verhoudingswet](#) hebben de provincies gezamenlijk recht op de bedragen die in de begroting als verplichting voor het totaal van de integratie-uitkeringen en het totaal van de decentralisatie-uitkeringen zijn opgenomen.

De in dit wetsartikel opgenomen bedragen zijn niet rechtstreeks uit de begrotingsstaat af te leiden. De bedragen worden nader onderbouwd in deze memorie van toelichting.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

H.M. de Jonge

De Staatssecretaris van Financiën,

M.L.A. van Rij

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De eerste suppletoire begroting geeft een beeld van de uitvoering van de begroting 2024. De stand van de eerste suppletoire begroting wordt opgebouwd vanaf de stand van de vastgestelde begroting 2024.

Door wijzigingen in beleid van verschillende departementen kan worden overgegaan tot het beleggen of juist weghalen van taken bij provincies. Indien dit gepaard gaat met een toevoeging aan of een uitname uit het provinciefonds, wordt dit begrotingstechnisch verwerkt. In de tabel met belangrijkste mutaties worden de mutaties groter dan € 10,0 mln. weergegeven.

Vanaf de eerste suppletoire begroting 2024 wordt in de tabel budgettaire gevolgen van beleid een extra kolom toegevoegd voor het presenteren van de extrapolatie voor het jaar 2029.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 1 Belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties 2024 (eerste suppletoire begroting)
(bedragen x € 1.000)

	Uitgaven 2024	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
Vastgestelde begroting 2024	3.340.648	3.215.650	2.929.612	2.891.081	2.890.818	0
Belangrijkste suppletoire mutaties						
1) Schrappen oploop opschalingskorting			40.000	40.000	40.000	40.000
2) Bijstelling tranche 2024	- 175.820	- 182.967	26.278	25.906	25.890	25.875
3) Incidentele compensatie	175.800	188.260	17.490	17.680	17.470	17.230
4) Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023	32.707					
5a) Regionaal OV tarief	67.387					
5b) OV op peil houden	74.472					
5c) Regionaal OV studenten reisproduct	84.703					
6) Extrapolatie 2029						2.890.818
7) Overige mutaties	11.099	3.279	3.624	3.624	1.374	1.374
Stand 1e suppletoire begroting 2024	3.610.996	3.224.222	3.017.004	2.978.291	2.975.552	2.975.297

Toelichting

1. Schrappen oploop opschalingskorting

Het demissionaire Kabinet heeft overeenstemming bereikt met VNG en IPO over het structureel schrappen van de oploop van de opschalingskorting voor 2026 en verder. Voor de provincies gaat het vanaf 2026 om structureel € 40 mln. per jaar.

2. Bijstelling tranche 2024

Het demissionaire Kabinet en koepels zijn eveneens overeengekomen om de overstap van de accres-systematiek naar de bbp-systematiek vervroegd in te voeren per 2024, in plaats van per 2027 zoals aangekondigd in de Voorjaarsnota 2023. De impact hiervan wordt voor 2024 volledig en voor 2025 deels gecompenseerd. Ook voor 2026 tot en met 2029 vindt compensatie plaats (zie ook mutatie drie hieronder).

De bijstelling voor de tranche 2024 wordt verwerkt in deze eerste suppletoire begroting. Verder is voor 2024 verwerkt de actualisatie van de loon- en prijsontwikkeling op basis van de CEP24. De bijstellingen van de tranches voor 2025 en verder worden verwerkt op het begrotingshoofdstuk Accres provinciefonds (hoofdstuk 61). Meer informatie over de verwerking van deze bijstellingen is opgenomen in bijlage 7 bij de Voorjaarsnota 2024.

3. Incidentele compensatie

De impact van de vervroegde invoering van de bbp-systematiek wordt voor 2024 volledig en voor 2025 deels gecompenseerd. Ook voor 2026 tot en met 2029 vindt compensatie plaats. Deze is zodanig dat dit per saldo voor de periode 2026 tot en met 2029 resulteert in een structurele plus van € 44 mln. voor provincies.

4. Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023

De ontwikkeling van het BTW compensatiefonds (BCF) en het bijbehorende plafond leiden, conform het Financieel Akkoord Rijk/VNG/IPO, met ingang van 2015 tot een toename of afname van de algemene uitkering van de fondsen. Bij Miljoenennota 2024 werd de ruimte onder het plafond voor 2023 geraamd op € 443,2 mln., waarvan € 83,8 mln. voor de provincies. Bij de definitieve afrekening blijkt deze ruimte te zijn toegenomen met € 246,5 mln. Dit overschot wordt toegevoegd aan het gemeentefonds en provinciefonds. Het aandeel van de provincies daarin bedraagt € 32,7 mln.

5. Regionaal openbaar vervoer

Het demissionaire Kabinet investeert in het regionaal openbaar vervoer (Kamerstukken II 2023/24, [23645](#), nr. 811). Dit is mede ingegeven door diverse moties vanuit de Tweede Kamer en de besprekingen tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen 2023. De investering vindt in 2024 plaats in de vorm van drie decentralisatie-uitkeringen:

- a. Voorkomen van structurele tariefstijging in het regionale OV (€ 67,4 mln.)
 - b. Op peil houden dan wel structureel verbeteren van het OV (€ 74,5 mln.)
 - c. Incidenteel compenseren van het negatieve effect van de herijking van de vergoeding voor het gebruik van het studenten OV-product (€ 84,7 mln.)
- De eerste twee onderwerpen zijn structureel van aard. De meerjarige doorwerking zal bij een later begrotingsmoment worden gerealiseerd.

6. Extrapolaties 2029

In miljoenennotajaar 2024 is het jaar 2029 toegevoegd aan de begroting. De middelen voor 2029 zijn via de extrapolatie in de 1e supplettoire begroting toegevoegd.

3 Beleidsartikelen

3.1 Artikel 1 provinciefonds

In onderstaande tabel worden voor de verplichtingen, de uitgaven en de ontvangsten de budgettaire gevolgen van beleid van het provinciefonds weergegeven. Hiermee worden de integrale uitgaven die samenhangen met de samengestelde beleidsdoelstelling (het nastreven van een adequate omvang van het provinciefonds en het nastreven van een adequate verdeling van de middelen over de provincies) inzichtelijk gemaakt.

Budgettaire gevolgen van beleid

	Ontwerp- begroting (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting (3=1+2)	Mutaties 1e supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5=3+4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
Verplichtingen	3.340.648	0	3.340.648	270.342	3.610.990	8.572	87.392	87.210	84.734	2.975.297
Uitgaven	3.340.648	0	3.340.648	270.348	3.610.996	8.572	87.392	87.210	84.734	2.975.297
Financiering provincies										
Bijdragen aan medeoverheden										
Algemene uitkering	3.283.650	0	3.283.650	35.216	3.318.866	8.572	87.392	87.210	84.734	2.949.187
Decentralisatie-uitkeringen	56.898	0	56.898	235.132	292.030	0	0	0	0	26.010
Kosten Financiële verhoudingswet										
Opdrachten										
Onderzoeken verdeelsystematiek	100	0	100	0	100	0	0	0	0	100
Ontvangsten	3.340.648	0	3.340.648	270.348	3.610.996	8.572	87.392	87.210	84.734	2.975.297

Toelichting

Algemeen

Het aandeel juridisch verplicht bedraagt bij het provinciefonds 100%.

Bijdragen aan medeoverheden

Algemene uitkering

Dit betreft de uitkering aan alle provincies, die ten goede komt aan de algemene middelen van de provincies. De uitkering is gebaseerd op de artikel 5, eerste lid, van de [Financiële-verhoudingswet](#). Een toelichting op de belangrijkste mutaties is opgenomen in [paragraaf 2.1](#).

Decentralisatie-uitkeringen

Naast de algemene uitkering kent het provinciefonds ook decentralisatie-uitkeringen. De decentralisatie-uitkeringen zijn gebaseerd op de artikel 5, tweede lid, van de [Financiële-verhoudingswet](#). Een toelichting op de belangrijkste mutaties is opgenomen in [paragraaf 2.1](#). Een overzicht van de decentralisatie-uitkeringen is opgenomen in [paragraaf 4.1](#).

Opdrachten

Onderzoeken verdeelsystematiek

Dit betreft het budget dat elk jaar is gereserveerd voor de uitvoering van onderzoeken op het vlak van de omvang en verdeling van het provinciefonds en het onderhoud van het betaalsysteem.

4 Bijlagen

4.1 Overzicht decentralisatie-uitkeringen

Tabel 3 Overzicht decentralisatie-uitkeringen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Uitgaven 2024	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029
Amendement Friese taal	1.400					
DINGtiid	26					
Drugsdumpingen	1.000					
Fryske Akademie	1.559	1.559	1.559	1.559	1.559	1.559
Gebiedsbiografie Twente	41					
Hergebruik stedelijk afvalwater	250	250	250	250		
Landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven	75					
Monumenten	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Na-ijlende effecten mijnbouw	647	647	647	647	647	647
Omgevingsveiligheid	675					
OV op peil houden	74.472					
Regionaal OV studenten reisproduct	84.703					
Regionaal OV tarief	67.387					
RES regio's	2.619	2.619	2.619	2.619	2.619	2.619
Uitvoeringskosten omgevingswet	1.022					
Veilig wonen	85	85	85			
Verkeersveiligheid	1.185	1.185	1.185	1.185	1.185	1.185
Versterking vergunningverlening maatwerk aanpak	5.850					
Waddenfonds	28.878	28.878	28.878			
Wet gebruik Friese taal	150					
Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2023	6					
Totaal:	292.030	55.223	55.223	26.260	26.010	26.010